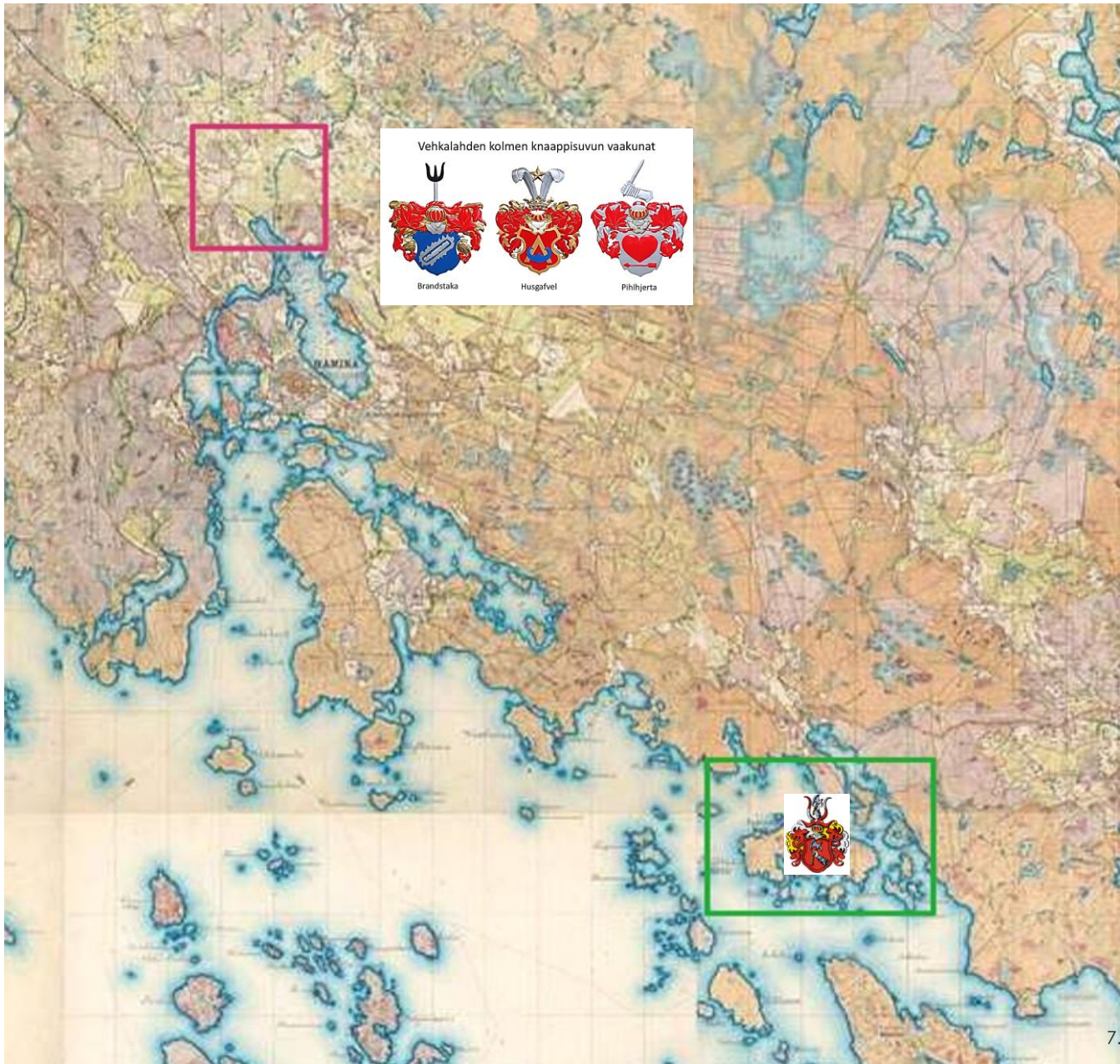

RÄLSSIEMÄNNÄN MUISTIO

1685-1885
HUSULA-PYÖTSAARI

Knaappien perilliset –sukutarinoita 5
8.3.2025 Vellamo Kotka
J Vainio-Utriainen

VEHKALAHDEN KNAAPPISUVUT ja rälssitilat* 1540-1885

PIHLHJERTA

mm. Tepponen, Jaakkola,
Peltola, Heikkilä, Junnila...

BRANDSTAKA Tulikoura

mm. Stöder, Brandt, Paavola,
Pukkila, Töyrylä, Tulima....

HUSGAFVEL

mm. Husu (?), Hussman; Aalto,
Haanjoki, Haantio, Harjanne,
Honkio, Salmenkylä.....

Rälssitila Pyötsaari 1771-

Huggut – Pihlhjerta (Jaakkola)

* Rälssioikeudet 1497; 1600-l. 202
knaappisukua, 1782 150 suvun hlöä, nykyisin
3 knaappisukua

Mihin knaappisukuun sinä kuulut?

PIHLHJERTA SUKU

- Tepponen, Husu, Jaakkola
- Peltola, Junnila, Pihlaja...

BRANDSTAKA SUKU

- Tulikoura, Stöder, Brandt,
Paavola, Pukkila, Töyrylä...

HUSGAFVEL SUKU

- Husu, Aalto, Salmenkylä...
Haanjoki, Harjanne...

- **NILS ROLANDSSON** sukuluettelossa [2000] yli 20 000 sukuun kuuluvaa henkilöä, joista alkuperäisellä sukunimellä noin 6%:

- **PIHLHJERTA** n. 100 hlöä: P-Tepponen n. 230 hlöä, P-Jaakkola n. 265 hlöä, P-Heikkilä n 70 hlöä, P-Peltola n 40 hlöä (yht. noin 710 hlöä)
- **BRANDSTAKA** Tulikoura Stöder sukunimisiä: Brandstaka n. 200 hlöä, Tulikoura n. 85 hlöä, B-Stöder n. 63 hlöä, Brandt 5 hlöä (yht. noin 350 hlöä)
- **HUSGAFVEL** sukunimisiä n. 180 hlöä. Husu 8 hlöä... (?)
- Sukunimi uudistuksen jälkeen (n.1900) sukunimet muuntuivat; johdannaisia tai uusia sukunimiä sekä suvun morsiamella puolison sukunimi

- **KNAAPPI**
- Saksalaisperäinen nimi *Knabbe*, ruots. *knabe* (poika)
- Keskiajalla 1300-l. Ruotsi-Suomessa ritarin asemies, uudella ajalla alempi rälssimies
- Knaapit ja ritarit muodostivat jalosukuisten ryhmän (nobiles)
- Ratsupalveluksen myötä knaapit olivat alempaa aatelia tai verovapaata rälssiä (ilman aateliskirjaa)
- 1600-luvulla Suomessa oli 202 knaappisukua, tänään 3 sukua; Vehkalahtien knaappisuvut
- Kuvassa Vehkalahtien knaappivaakunat, Huggut'in vaakuna (rälssi) sekä Johan Pihlhjerta n.1800/1900 Husula
- Pihlhjerta-suvun tunnuksat 1639: käsi, nuoli ja sydän

- **RÄLSSI**
- *Adelns Gamle Frälse, Frälsehem*
- 1497 Vehkalahtien knaappisuvut saivat rälssioikeudet
- Rälssitilat olivat alussa aateliston omistamia maatiloja, jotka oli vapautettu maaverosta
- Kustaa Vaasan aikana ratsupalvelusvelvollinen rälssitilallinen muuttui aateliseksi virkamiessäädiksi
- Myöhemmin rälssi saavutettiin vain kuninkaan kirjeellä, joka muuttui perinnölliseksi säädiksi
- 1783 knaappien verovapaus lakkautettiin
- 1786 vain aatelmiehillä oli oikeus omistaa rälssimaata, rajoitus poistui 1864
- Mm. Wikipedia

Vehkalahden maakirja (vas.); Adelens Gamle Fräse 1685, (oik.) Pääkirja 1756 Husula: Pihlhjerta-Tepponen, P-Jaakkola

srk digiarkisto, sinetti Pihlhjerta-Pajula, Husula 1750 (Kymenlaakson museo)

386

Adelens Gamle Fräse

Handwritten entries in columns, including names and dates.	Handwritten notes and signatures.
--	-----------------------------------

Husula

Pääkirja 1756

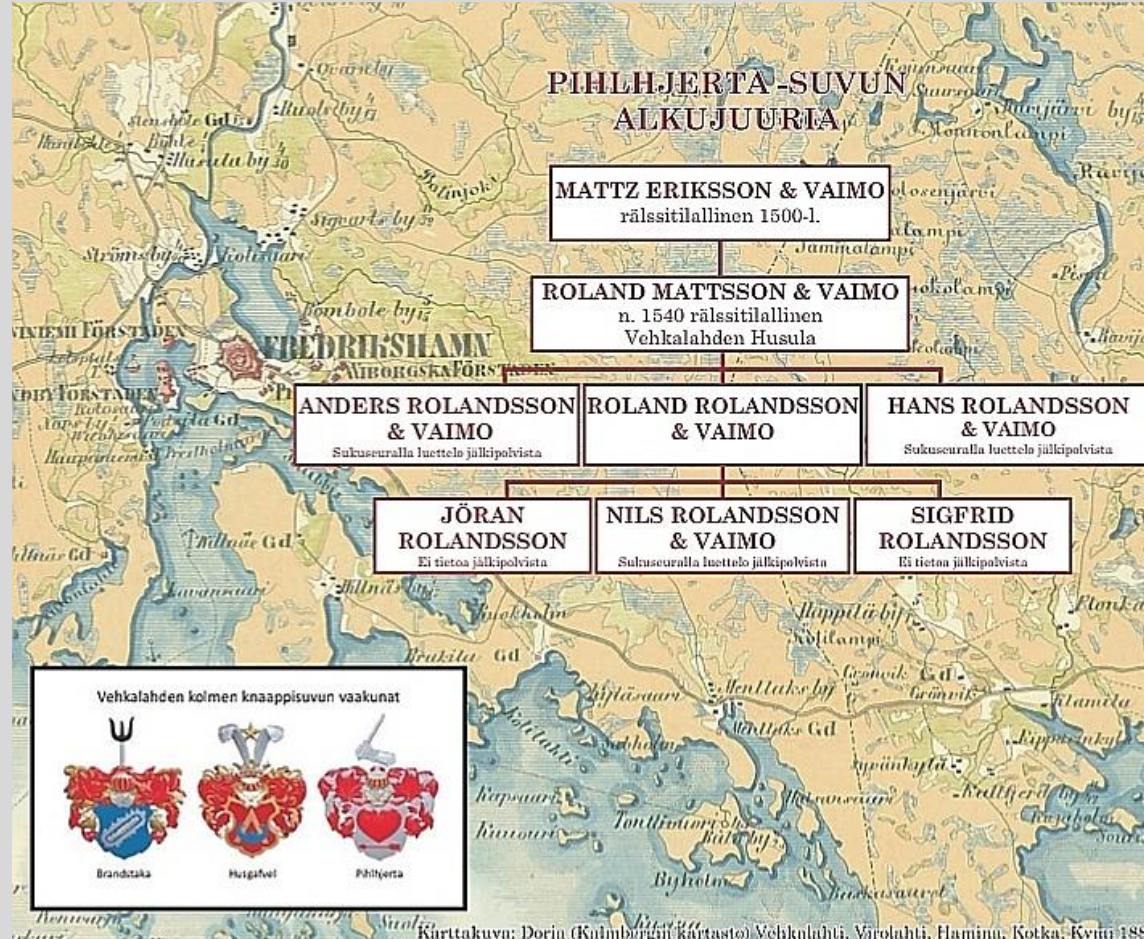
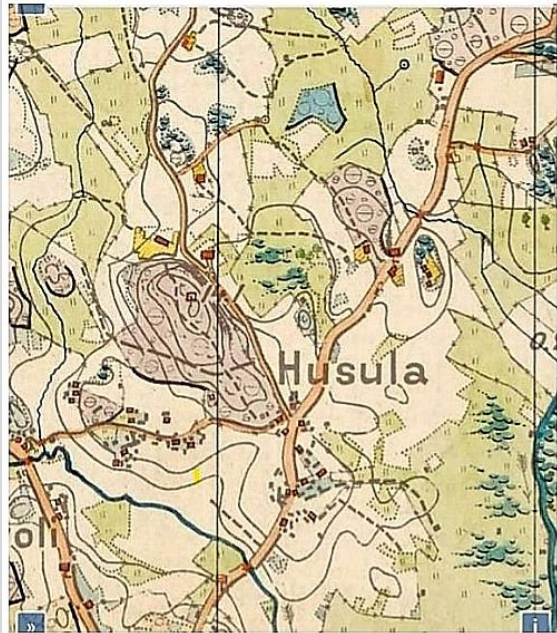
	Des.	Symb.	Or.	D.	Ropl.	Alf.	Conf.	Com.	D.	Mens.	Grat.	Quest.	Tak.	cc.	Lak.
Mäntän Mäntän...	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00
... (many rows)

Pihlhjerta-suvun alkujuuria Vehkalahdella

Nils Rolandsson 1540 Husula

Sukupuu Pihlhjerta-suvun esite 2025

Historiaa aikajanaalla 1500-2000

○ Ruotsi-Suomi Ruotsin kuninkuus 1500-1809

Suurrehtinaskausi

Its. SUOMI 1917

EU 2000

○ 1500

1600

1700

1800

1900

2000

○ 1497 Rälssioikeudet 1639 Pihlhjerta tunnukset Isoviha 1710-21 Kustaa III sota

I MS II MS

○ 1523-60 Kustaa Vaasa 1653 Fredrikshamn 1741-43 Pikkuviha 1808-09 Suomen sota

RÄLSSIEMÄNNÄN MUISTIO [1685]1710-1885

○

○

○

Kirkkolait 1686

1802 rokotukset

○

1688 Naimakaupat

1864 aviovapaus 1878 tasa-arvo 1921 sukunimilaki

○ 1543 ABC-kirja Lukkarinkoulu, kiertokoulu

1749 taulustuslaitos

1858 kansakoulu .. 1921 oppivelv.

○ Ruotsinkieli Suomenkieli (tp)

1771 Sanomalehti R 1775 Suomi Suomen kieli

○ 1551 Maakirjat

1634 Henkikirjat

1720/30 kirkonkirjat 1744 painetut kk

Digiarkisto

8.3.2025

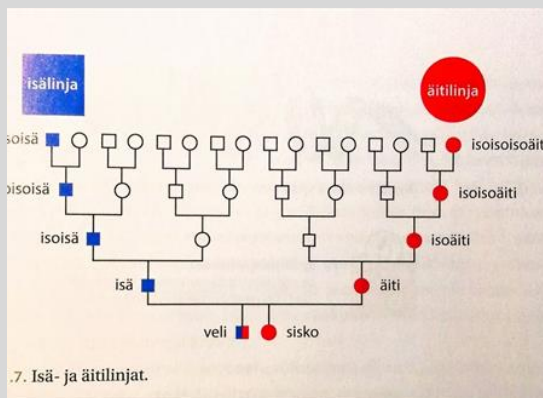
SUKUTARINAT

RÄLSSIEMÄNNÄN MUISTIO I

Husula 1685-1774

Pihlhjerta Knaappisuvun äitilinjän emännät muistiossa

(suvun jatkajat) punaiset kuuluvat Eva Mårtensdr Pihlhjerta-Tepposen äitilinjaan

- **HUSULA**

- **MOR Joffel N.N. ?-1710** (Theofil Joffel)

- **EVA Theofilsdr Pihlhjerta-Tepponen** 1685-1760 (75v.) Husula

- **ELISABET Mårtensdr Huggut** 1708-74 (66v.) Husula – Båtö

- **JOHANNA Mattsdr Pihlhjerta-Jaakkola** 1732-1806 (74v) Husula-Båtö

- **PYÖTSAARI**

- **MARIA Korjus** 1757-1815? (58v) Kuorsalo - Pyötsaari

- **ANNA Tolsa** 1777-1838 (61v) Mäntlahti-Pyötsaari

- **HELENA Carlsdr Pihlhjerta-Jaakkola** 1806-47 (41v) Vilniemi-Pyötsaari

- **ELISABET Andersdr Pihlhjerta-Jaakkola** 1837-87 (50v) Husula-Pyötsaari

- **(MARIA Johansdr Pihlhjerta)** 1870-1959 (89v) Hollola-Kotka

- Kruunumorsiankuvassa Agnes Jaakkola n. 1900

I Pihlhjerta-suku Husulassa 1540-1774

NILS ROLANDSSON [1540] T1 Vehkalahti Husula

Pihlhjerta

HUSULA

P-TEPPONEN

HENRIK P-Teppeonen

BB: **Erik**

...

ERIK & NN T3

BB: **Mårten**

...

MÅRTEN & NN T4

BB: **Nils, Sigfrid**

...

NILS & NN T5

BB: **Mårten**

MÅRTEN T6 & Eva ← **Eva 1685**

BB: **Elisabet** ja Maria 1708,

Mårten 1709, Anna 1723

← **Elisabet** Mårtensdr Pyötsaareen 1727

Pihlhjerta

HUSULA

P-JOFFEL (Husu)

MÅRTEN P-Joffel

BB: **Teofil**

...

TEOFIL & NN

BB: **Mikael**

...

MIKAEL & NN Joffel

BB **Theofil, Erik, Jacob,**

Henrik

...

THEOFIL & N.N. ●

BB: **Henric** 1667,

Pihlhjerta

HUSULA

P-JAAKKOLA

ROLAND P-Jaakkola

BB: **Jacob, Sakari**

...

JACOB & NN

BB: **Nils, Sigfrid**

...

NILS & NN

BB **Sigfrid, Matts, Roland**

...

MATTS & Uski

BB: **Sigfrid Johan, Beata**

...

SIGFRID & JUDITH Br

BB: **Beata, Sigfrid,**

Matts 1726, **Lisa, Judith**

Rälssiemännän muistio I

Mor Joffel, Eva Pihlhjerta-
Tepponen, Elisabet Huggut

1685-1774

Sarja Knaappien perilliset

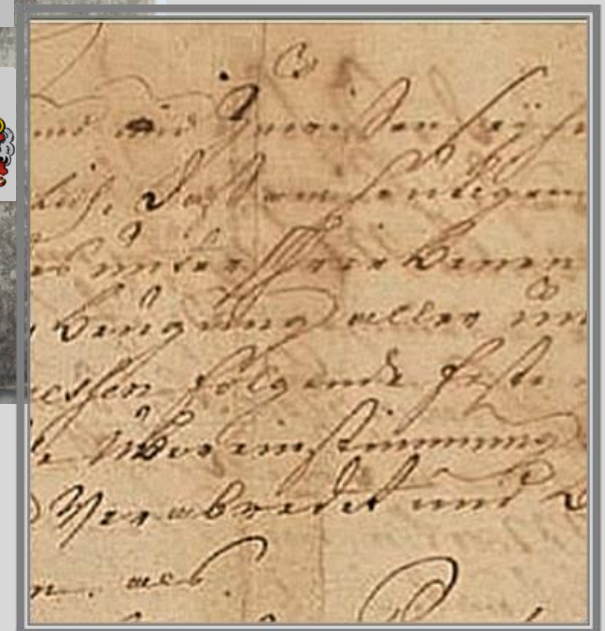
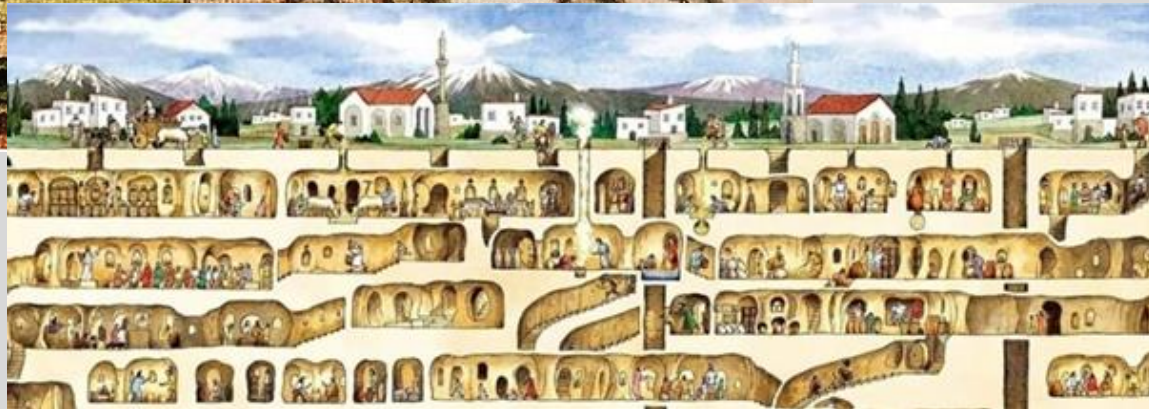
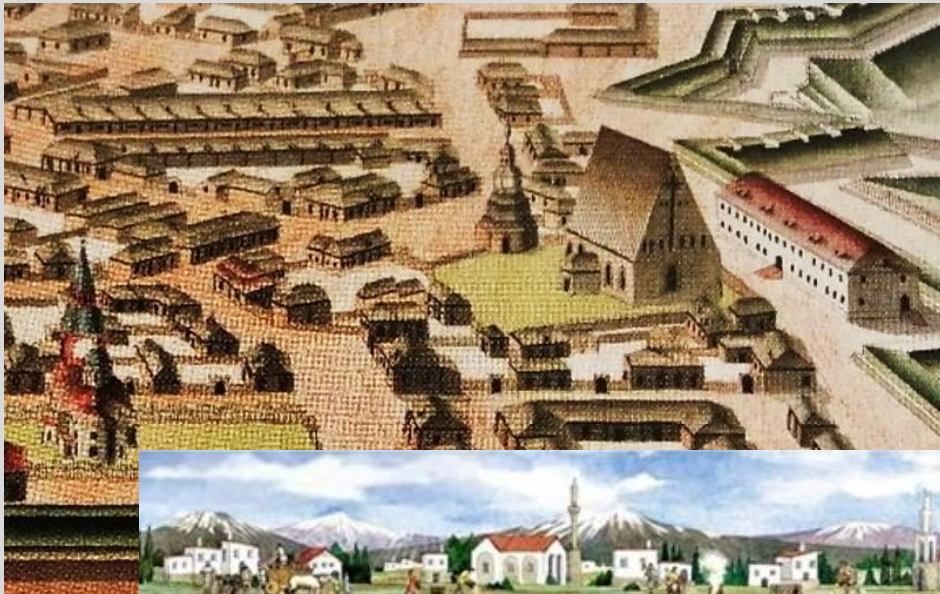
RÄLSSIEMÄNNÄN MUISTIO I

Frälsehem wärdinnas dagbok I
Husula- Pyötsaari 1700 - 1809

Jaana Vainio-Utriainen
KULTURA 2023

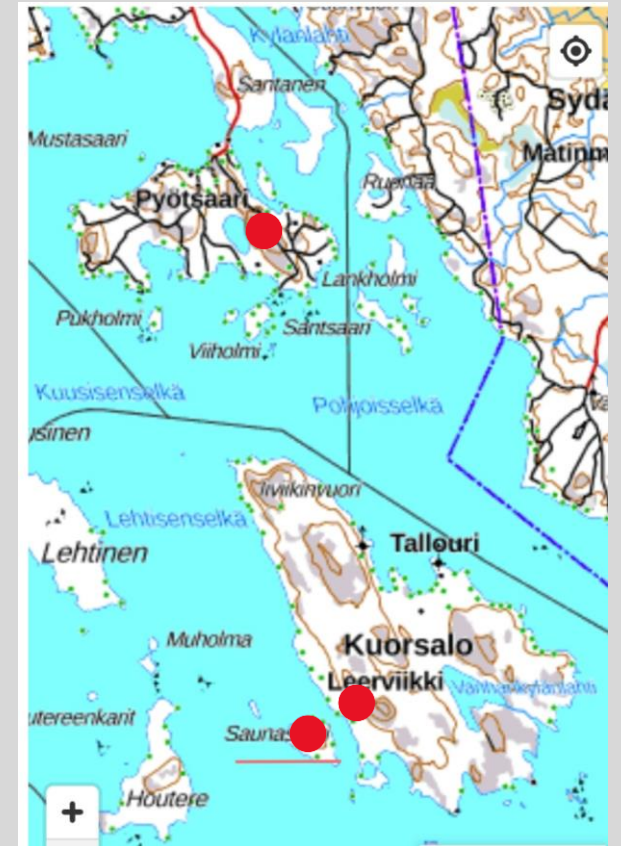
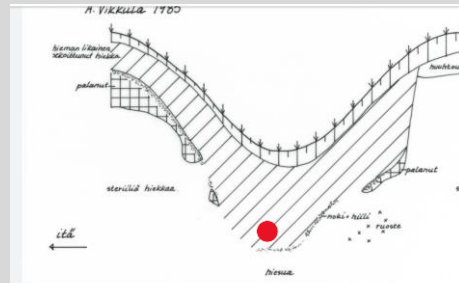
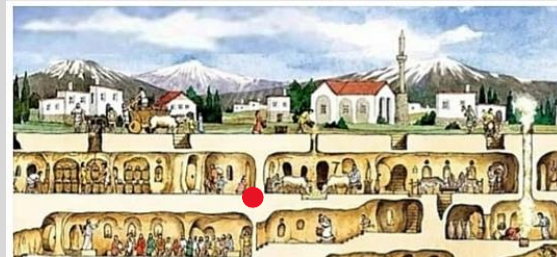
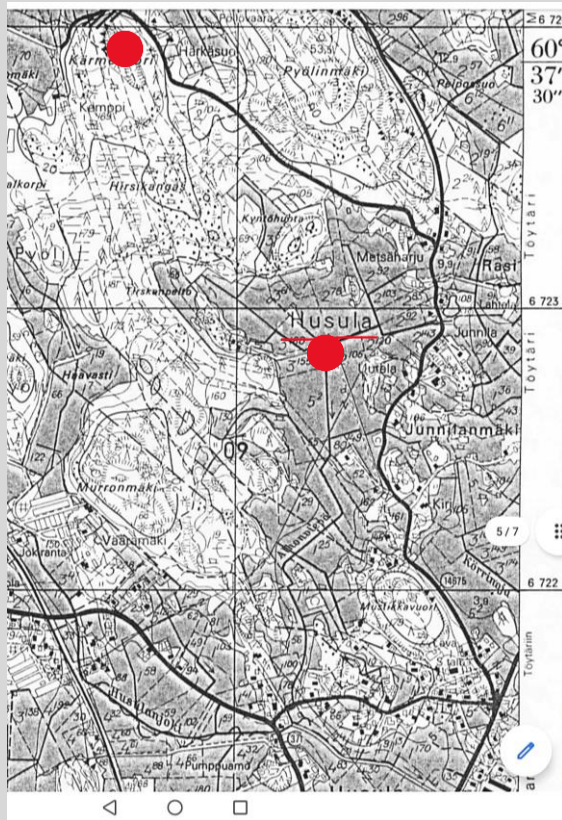
Rälssiemännän muistion kirjoittaminen alkoi Isovihan aikana 1710 Marian kirkon kryptassa ja siitä tuli rälssiemäntien perinne yli 200 vuodeksi (1685-1885)

Husulan ja Pyötsaaren piilomajat 1700-1900

Marian kirkon krypta, luolat ja metsät; Kärmevuori– Pyötsaari - Kuorsalo

Rälssiemännän muistion teemoja

- Aikakauden sodat ja seuraukset elämään 1600-1800
- Säätysten elämä, rälssitilat ja knaapit – muut säädyt
- Knaappiperheet: naimakaupat, vihkiäiset, syntymät – kuolemat, syyt, hautajaiset, perilliset ym.
- “Kultaiset säännöt emännille”
- “knaappi on syntynyt” (syntymämerkki)
- Isännän ja emännän suhteet, talon ja tilan asukkaat
- Perhe ja lapset; koulutus, tavat ja tehtävät
- Terveys, kulkutaudit ja rokotus
- Tilan ja talon hoitaminen, knaapiksi kouluttaminen
- Ratsupalvelus ja sotilaiden majoittaminen

Lukkarin merkitys rälssiemännän elämässä

- Rälssimuistio siirtyi uudelle morsiamelle lukkarin visiitillä
- Keskustelua elämään liittyvistä teemoista alkoi 1685 morwärdinna Joffelin kanssa, joka viitoitti kultaisilla säännöillä* uuden emännän onnistumista knaappipuolisena
- Tuki lasten kasvatuksessa
- Kirkon edustaja, joka kuulusteli ja opasti nuoria lukemaan ja selviytymään rippikuulustelusta, jotta...
- Pääsivät avioon rippikoulun suoritettuaan (Huoneentaulu*)
- Lukkareita: Matts Jöransson 1712-30, Göran Wiberg 1731-51, Anders Wikman 1751-66, Samuel Wikman 1769-1805, Matias Blomgren 1805-17, Gustaf Forsblom 1818-60, Anton Husgarvel 1864-91

Husulan P-Tepposen rälssiemännät ja muistiot

● MOR JOFFEL 1685 →

○ Puoliso Theofil Joffel

○ BB: **Eva** ja Henric

- Kultaiset ohjeet emännille
- Kuoli kulkutautiin 1710
- Sukuhaudassa
- Marian kirkossa
- Viitoitti rälssiemäntiä
- ohjeillaan

● Wärdinna EVA P-TEPPONEN 1710 →

Puoliso Märten P-Tepponen

BB: Märten, **Elisabet**, Maria ja Anna

- Asui nuoruuden kryptassa
- Opasti lapsia lukkarin avulla
- Kirjoitti muistioon "esikuvana"
- Vahva rälssiemäntä, eli 75v,
- Suku jatkunut äiti- ja isälinjassa
- 1708-2025

● Wärdinna ELISABET HUGGUT →1728

Puoliso Matts J. Huggut Pyötsaari

BB: Eric, Maria, **Johanna**, Anna ja Matthias

- Asui Pyötsaaren rälssitilalla 1728-41...1774-75
- Pikku vihan aikana pelastui Husulaan Johannan kanssa, muu perhe menehtyi 1742
- Asuivat Husulassa isäntäveli Märtenin taloudessa
- **Johanna** avioitui Matts P-Jaakkolan kanssa 1750
- 8 lasta, joista 4 jatkoi sukua Pyötsaassa 1774 → esikoispoika Märten rälssitilan isännäksi

Otteita rälssiemännän muistioista:

MOR 1685; ohjeet s. 11, 15-16, 30-31 EVA (1710-28, n 20v) s. 17, 34

ELISABET (1728-51, 23v) s. 41,45,46,47,48, 49, 55

7.3.2025

RÄLSSIEMÄNNÄN MUISTIO II

HUGGUT – PIHLHJERTA-JAAKKOLA

Pyötsaari 1774-1885

Fader Huggutsson [1356] Bjurböle-Fasarby-Bätö

Matts Sigfridsson & Gertrud [1571]

HENRIK Hugg Ut 1584

PYÖTSAARI

HUGGUT

LB **HANS Henriksson** & NN.

BB: **Hans** Henriksson, Päfvel

...

LB **BERTIL** Hansson & N.N.

BB: **Lars**, Johan

...

LB **LARS Bertilsson** & NN

BB: **Jöran**, Johan Larsson

...

LB **JÖRAN Larsson** & NN

BB: Matts, **Jacob** 1666,

Bertil 1667, Marcus 1669

LB **JACOB** Jöransson & NN

BB: **Matts**, Elisabeth/Lisa, Agusta

LB **MATTS Jacobsson** 1658-1742 & NN

BB: **Matts** Mattsson 1680-1743

PYÖTSAARI

P-JAAKKOLA

[1771-...]

HUGGUT-suku Pyötsaarella n. 1584-1771

Huggut-sukua Porvoossa,
Loviisassa ja Pyötsaarella

Henrik Hugg Ut kantaisä

Pyötsaaren suvun isälinja
sammui 1742

Äitilinja jatkui **Johanna
Huggut'in** (P-Jaakkolan)
siirryttyä 1774 leskenä
Pyötsaareen lasten kanssa

Puoliso Matts P-Jaakkola
menehtyi 1773 Husulassa

Matts ja Johanna ostivat
saaren 1771, siitä lähtien ollut
Pihlhjerta-suvun saari

Vehkalahten maakirjat 1648 ja 1795 [1793]

- Pyötsaaren ja Husulan maakirja 1648 (Viipuri-Slinna) Adell och Frälse Gamla
- HUGGUT Jöran Larsson, Jacob Jöransson
- Pyötsaaren jakosopimus 1795 finna.fi
- PIHLHJERTA fräse Mårten Mattsson Båtö

The image shows an open manuscript with two pages. The left page contains a table with multiple columns. The top part of the table has names in Swedish, such as 'Jöran Larsson', 'Jacob Jöransson', and 'Huggut'. Below the names are columns of numbers, some of which are circled. The right page contains handwritten text in Swedish, including the name 'Mårten' and some numbers. The manuscript is written in a historical script and appears to be a record of land or property.

The image shows an open manuscript with two pages of handwritten text in Swedish. The text is written in a cursive script and appears to be a record of land or property. The left page has a date '1795' at the top. The right page has a date '1793' at the top. The text is somewhat faded and the paper is aged.

The image shows an open manuscript with two pages of handwritten text in Swedish. The text is written in a cursive script and appears to be a record of land or property. The left page has a date '1795' at the top. The right page has a date '1793' at the top. The text is somewhat faded and the paper is aged.

SUKUPUU: PYÖTSAAREN PIHLHJERTAT [1774] 1782

MATTS Sigfridsson P-JAAKKOLA T3668

● u JOHANNA Mattsdr HUGGUT T1752

Dr MARIA Mattsdr 1767-1844 T1755

Carl SILVO. BB: Eva, Anna//, **Helena***, Anna//, Carl//

S1 MÅRTEN Mattsson T1753

1751-1827

● MARIA Korjus 1757

BB: Elisabet1776, **Matts, Johan,**

Anna L, Erik, Thomas, Jacob, Eva,

Helena

S2 HENRIK Mattsson T2131

1760-1811

1. SUSANNA

BB1: Henrik 1784, Karl

2. MARIA Luoma

BB2: Eva 1792, **Anna,** Simon,

Saara, Beata, **Elias**

S3 ERIK M. T2258

1771-1852

HELENA

BB: Eva1800

Jeremias, Maria,

Helena, Kristiina,

Anna, Anna, Eva,

Alexander

MATTS **JOHAN** **ANNA** **SAARA** **ELIAS** **JEREMIAS** **ALEXANDER**

1779-1815 1781-1842 1795-1867 1802- 1809-95 1801-69 1819-68

● **ANNA Tolsa** +Eva P. +Abraham +Jeremias lapseton +Juliana +Eva S.

BB: Anna, BB Johan, BB **Maria** BB **Anton** BB Anna, BB Mariana,

Jacob **Salomon** Maria Eva, Karol, Loviisa,

 Maria, Erik, Helena **Konstantin,**

 Johan, Maria, Reinhold,

 Carl Tobias, Erik,

 Josefina

JACOB **SALOMON** **MARIA** **ANTON** **ELIAS** ... **JEREMIAS** **KONSTANTIN**

1810-56 1806-54 1828- 1830-94 1809-95 1801-69 1857-1934

● **Helena S.*** +**Helena S.** +Tuomas +Eva S. [...] [...] [...] Vehkalahti

BB1: Erik, BB: Karl, BB: Helena, BB: Ida,

Karoliina, Vilhelmiina, Alexander, Daniel,

Jaakko, Anna, Eva, Kristian, Anton, Ida, Aina

Konstantin, Wilhelmiina, Amanda,

Karl. Gustafva, Emilia

2. **Sofia W.**** Henrik, Helena

Rälssiemännän muistio II

Pyötsaari: Johanna P- Jaakkola, Maria Korjus, Anna Tolsa, Helena Carlsdr ja Elisabet Pihlhjerta 1774-1885

Sarja Knaappien perilliset

RÄLSSIEMÄNNÄN MUISTIO II

Frälsehem wärdinnas dagbok II

Båtö-Pyötsaari 1809-1918

Jaana Vainio-Utriainen

KULTURA 2024

7.3.2025

Pyötsaaren Pihlhjerta-Jaakkolan rälssiemännän muistio

● **Wärdinna JOHANNA HUGGUT 1732-1806**

- **Puoliso Matts Sigfridsson P-Jaakkola Husula**
- **8 lasta, joista 4 jatkoi sukua Pyötsaassa:**
- **Mårten, Henrik, Erik ja Maria K.**

- Huggut'in viimeinen suku(nimi)linjan edustaja
- Isä ja sisarukset menehtyivät 1742
- Perheen lapsista 4 menehtyi kulkutauteihin
- Perehtyi apukättilön tehtäviin saaristo-olosuhteissa
- Loi odotusajan yrttitarhan; yrtit, teet ja öljyt
- Vaikutti kaikkiin lähimmäisiin merkittävästi
- Pyötsaaren KANTAÄITI, kättilöi 33 lapsenlasta
- Pyötsaaresta muodostui Pihlhjertojen saari 1774...2025...
- ***
- Muistio JOHANNA (1751-80, 30v.) s. 66-67

● **Wärdinna MARIA KORJUS 1757-1815? Kuorsalo**

- **Puoliso Mårten Mattsson P-Jaakkola Pyötsaari**
- **9 lasta, joista 6 jatkoi sukua:**
- **Matts, Johan, Anna, Erik, Eva ja Helena**

- Kuorsalon morsian lähisaaresta (tuttuja Hugguteille)
- Suurperheen rälssiemäntä, sopeutumisvaikeuksia
- Johanna ja Maria K. apuna lastenhoidossa
- Luonto ja eläimet tärkeitä, tulkitsi symbolisesti
- Suvun tarinat ja kirjoittaminen ahdistava "salaisuus"
- Anoppi Johannan odotusajan yrttitaidot siirtyivät Marialle
- Yhteiskunnan muutos vaikutti Marian elämään
- Erik rekrytoitiin itärajan taakse 1806 (Eva ja Helena myöh)
- Menehtyi hiihtomatalla kotisaarelle (suuria suruja)
- ***
- Muistio: MARIA (1780-1810, 30v.) s. 25, 26, 27,28, 32

Pyötsaaren Pihlhjerta-Jaakkolan rälssiemännät ja muistio

● **Wärdinna ANNA TOLSA 1777-38 Mäntlahti**

- **Puoliso Matts P-Jaakkola**
 - **2 lasta, Anna ja Jacob (jatko sukua)**
 - Mäntlahden morsian, vanhemmat Husula ja Kuorsalo
 - Siirtyminen Pyötsaareen luontevaa (tuttuja)
 - Kaksoishäät veljesten kanssa (Matts ja Johan)
 - Edisti asumisessa ja käsitöissä kauneutta (tytär Annan kanssa)
 - Pieni perhe, auttoi lähimmäisiä erityisesti Helena Carlsdr
 - Siirsi Johannan yrttitaidot Annalle Mäntlahteen
 - Menetti puolisonsa kalaretkellä, jäi leskeksi
 - Perehtyi Lönnrothin lääkärinoppaaseen ja edisti tietoa lähimmäisille
 - Muutti tyttärensä luokse Jacobin avioituttua Helenan kanssa, menehtyi muuton jälkeen
- ***
- Muistio: ANNA (1810-35, 25v.) s: 52-53, 57-58, 61-63, 71

● **Wärdinna HELENA CARLSDR 1806-47 Vilniemi**

- **Puoliso Jacob P-Jaakkola**
- **7 lasta, joista 5 jatko sukua: Karolina, Jacob, Anna, Karl ja Konstantin**
- Lapsuus Vilniemessä, torppari isä menehtyi ja äiti jäi leskeksi
- Äiti Maria K, Johanna Huggut'in tytär
- Muutti Pyötsaareen leski Annan ja Jacob-pojan talouteen
- Ahdistava lapsuus "heittopussi", tasaantui Pyötsaareessa
- Anna opasti opasti taidoissa ja opetti kirjoittamaan
- Avioitui Jacobin kanssa (kun ei esteitä)
- Perehtyi Lönnrothin lääkärinoppaaseen lukusissa
- Pohti vakavasti elämää ennen menehtymistään 46v.
- ***
- Muistio: HELENA (1835-47, 12v.) s. 83, 89-90, 93-94

Pyötsaaren Pihlhjerta-Jaakkolan rälssiemännät ja muistio

● Emäntä ELISABET TEPPONEN 1837-87 Husula

- Puoliso Jacob P-Jaakkola Pyötsaari
- 7 lasta, joista 5 jatkoi sukua: Otto, Olga, Tobias, Josef ja
- Konstantin

- Uuden ajan morsian Husulasta (sukua)
- Muutti lasten synnytyksen 1 vuodesta 3 vuoteen
- Yhteiskunta muuttui, mm. vapaus valita puoliso
- Perheestä ja lähimmäisistä rekrytoitiin poikia itärajan taakse
- Perusti Lastenkamarin Pyötsaareen (lastentarha)
- Lukkarin koulun päätyminen, koulut Husulaan ja Mäntlahteen
- ***
- Muistio: ELISABET [1847*] 1884-87 s. 104, 107, 110-112, 115
- * muistio säilytettiin Marian kirkon holvissa 1847-84

● Puoliso MARIA JOHANSSON PIHLHJERTA 1870-1959 Kotka

- Puoliso Tobias Pihlhjerta Pyötsaari-Kotka
- 7 lasta, jotka jatkoivat sukua:
- Arttu, Aksel, Helmi, Martta, Irene, Arvid, Niilo

- Tapasivat Kotkassa muutettuaan (junarata ja hyvä työllisyys)
- Oma talo ja tontti Varsaniemeen 1900-l. (Jacob Pihlhj. perintö)
- Toimi tilausompelijana mm. Lehtisen räätäliiikissä
- Puoliso valtuustossa, edusti uutta työväen liikettä
- Jäi leskeksi 1918, puoliso punaisten puolella
- Kaikki lapset saivat Mussalon koulussa päättötodistuksen
- Tytöt saivat käydä työssä ja hankkia ammatin
- Menehtyi 89 v.
- ***
- Muistiossa vain muutamia merkintöjä, piilotti yläkerrassa, s. 123

Rälssiemäntien kohtalo, elämänkaari

II s 129-132

- Rälssiemäntien elinikä korkea, keski-ikä 60v. (vrt aikakauden keski-ikään 35-40v)
- Ihmisen elämänkaari on perinnöllinen, geeneissä, johon vaikuttavat mm:
- Aikakausi, ilmasto ja ympäristö
- Sodot ja taudit
- Säätö ja varallisuus
- Pellot, vesistö, vuoristo, vuodenaajat
- Ruoka: vilja, liha, kalat, vesi, maito
- Husula: pellot, vilja ja karja
- Pyötsaari: meri ja kalastus

7.3.2025

GEENITUTKIMUS SUKUTUTKIMUKSESSA

KUKA ON TEHNYT DNA GEENITESTIN?

ONKO SIITÄ OLLUT HYÖTYÄ JA MITEN?

**Enää ei tarvitse isäntien pohtia sopiiko morsian suvun jatkajaksi, sillä
sukulaisuussuhde selviää DNA-testillä**

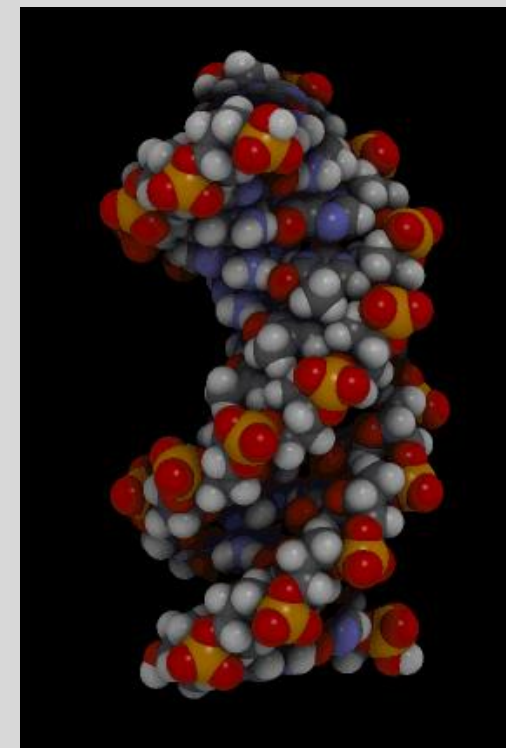
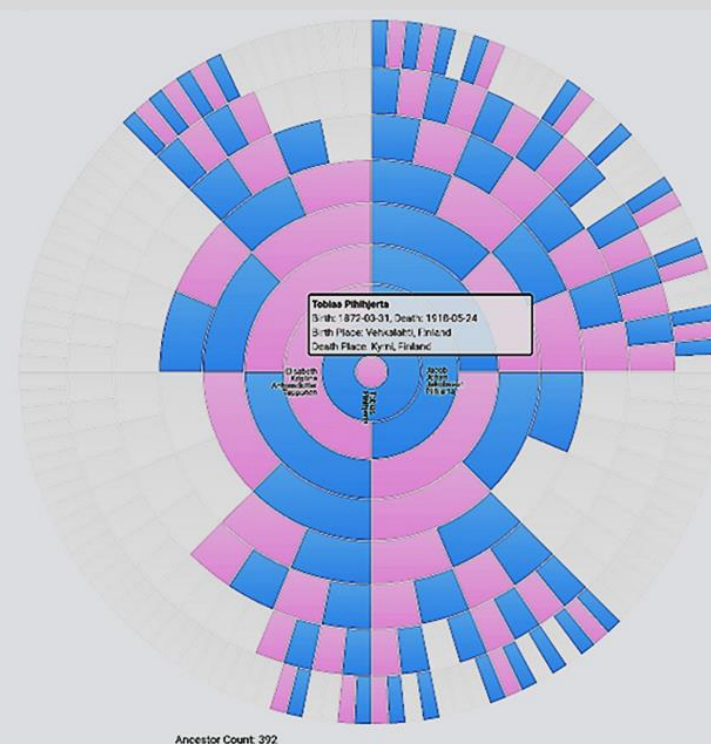
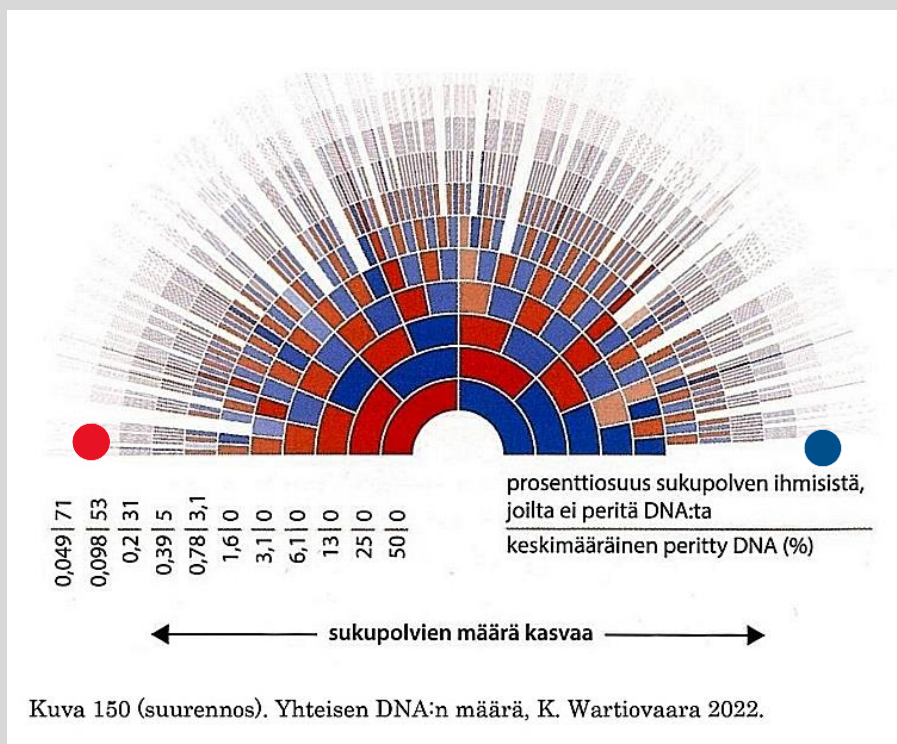
Knaappisuvun rälssiemännät perivät geenejä useista suvuista Geeniperimä todettu jopa 11 sukupolvesta (n. 300 vuotta)

Kuvissa geenirepresentaatioita henkilön isä- ja äitilinjan suvusta

11 sukupolvea (Wartiovaara 2022)

Geni JVU & Tobias Pihljerta

Geenit Kansallismuseo

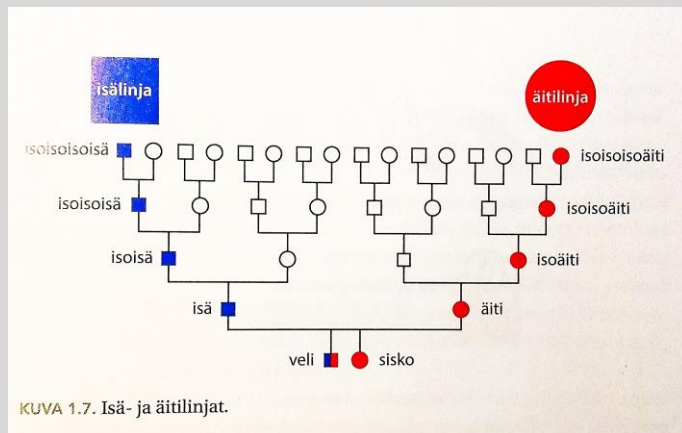
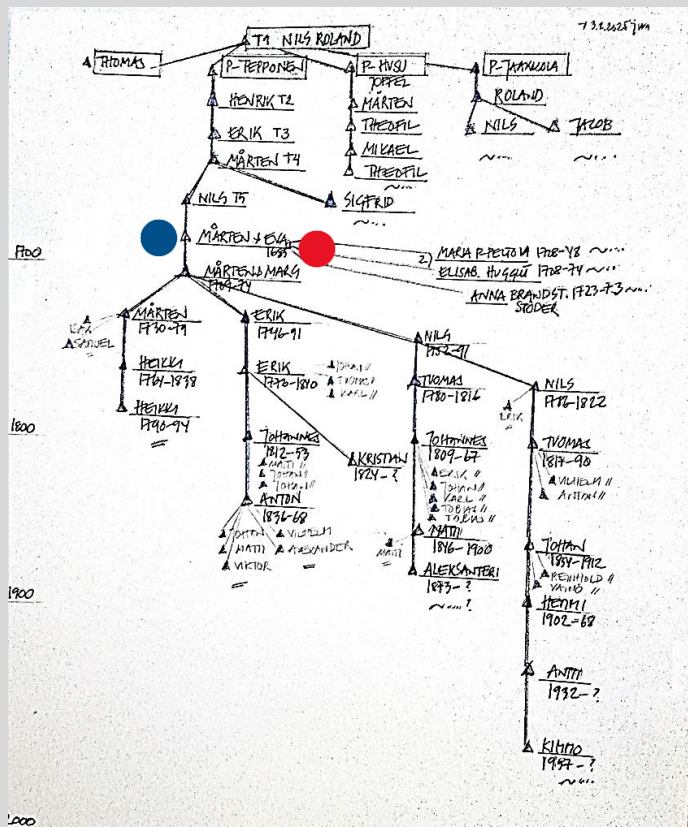
Suora isä- ja äitilinja

knaappisuvuissa on suojeltu isälinjan säilymistä ja suvun säätylinjan jatkumista kuten aatelisuvuissa

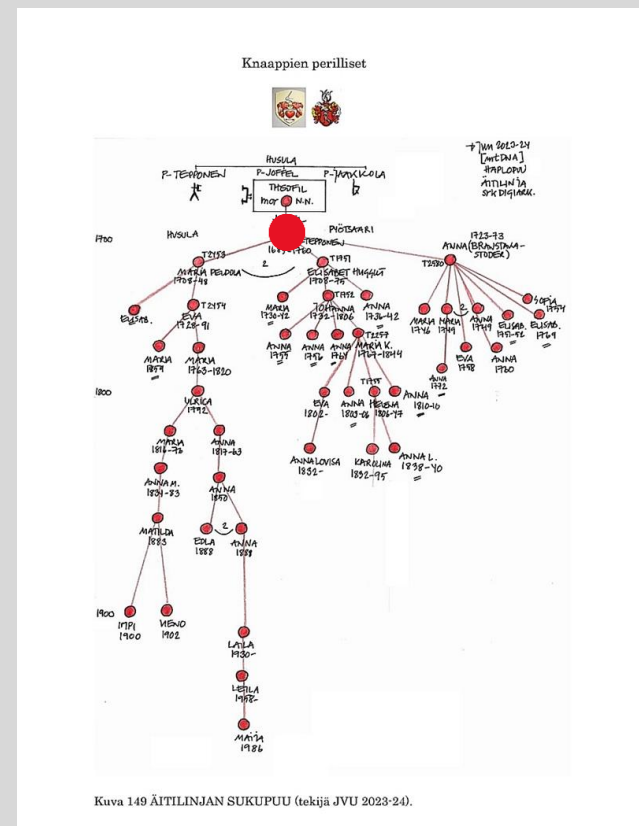
Äitilinjan periaate ollut, että morsian on "hyvää ja sopivaa säätyä"

Miehet saavat tiedot isä- ja äitilinjan geeneistä (X ja Y), naiset vain äitilinjasta (X X) mtDNA

Kuvassa vas. Märten Pihlhjerta-Tepposen isälinja ja oikealla puoliso Eva Märtensson Pihlhjerta-Tepposen äitilinja

KUVA 1.7. Isä- ja äitilinjat.

Kuva 1.49 ÄITILINJAN SUKUPUU (tekijä JVu 2023-24).

Geenit/aatelisveri periytyvät vain isälinjassa ?

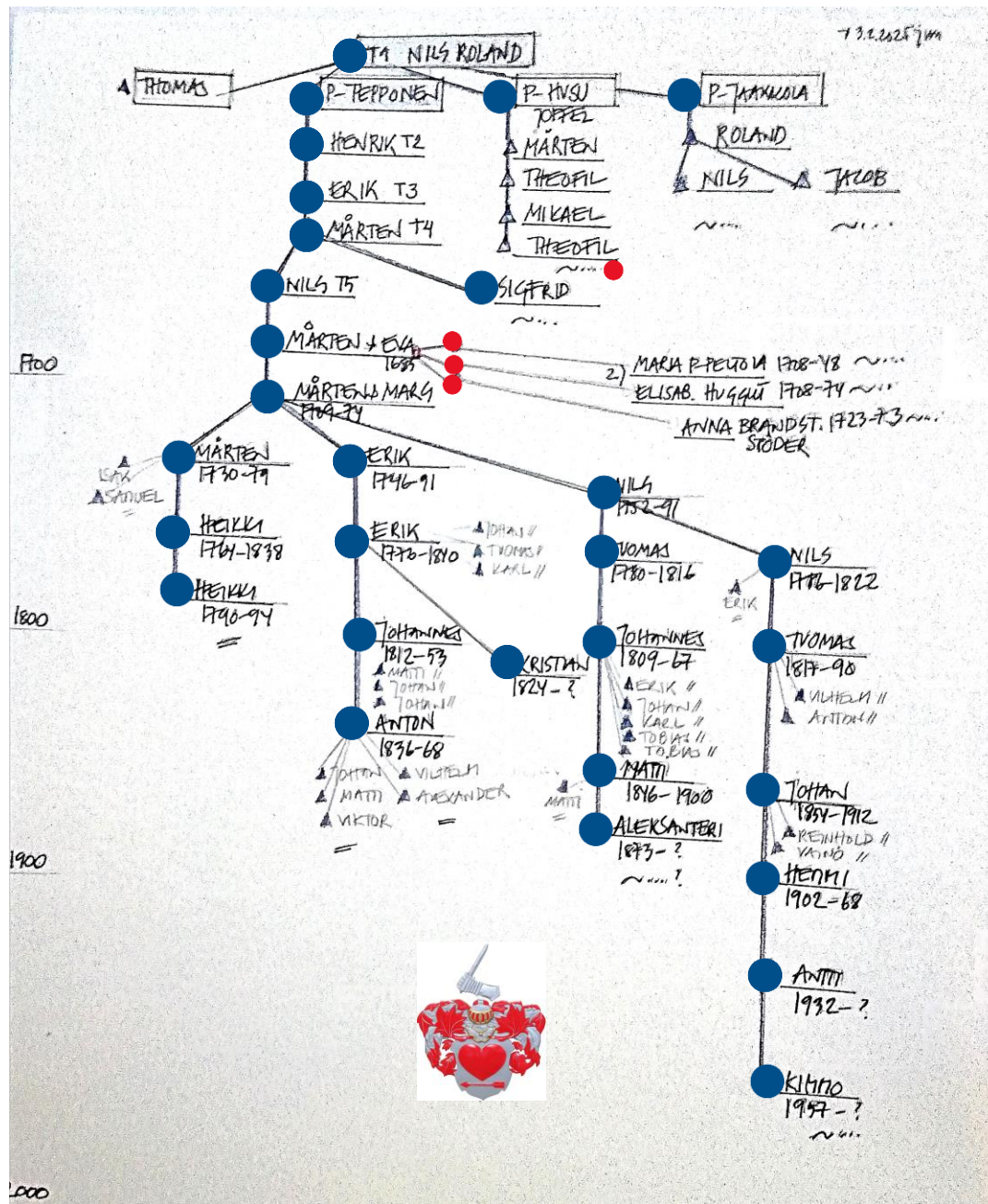
Näkemyksiä ja tutkimuksia

Isälinjan sukulinja periytyy ja säilyy

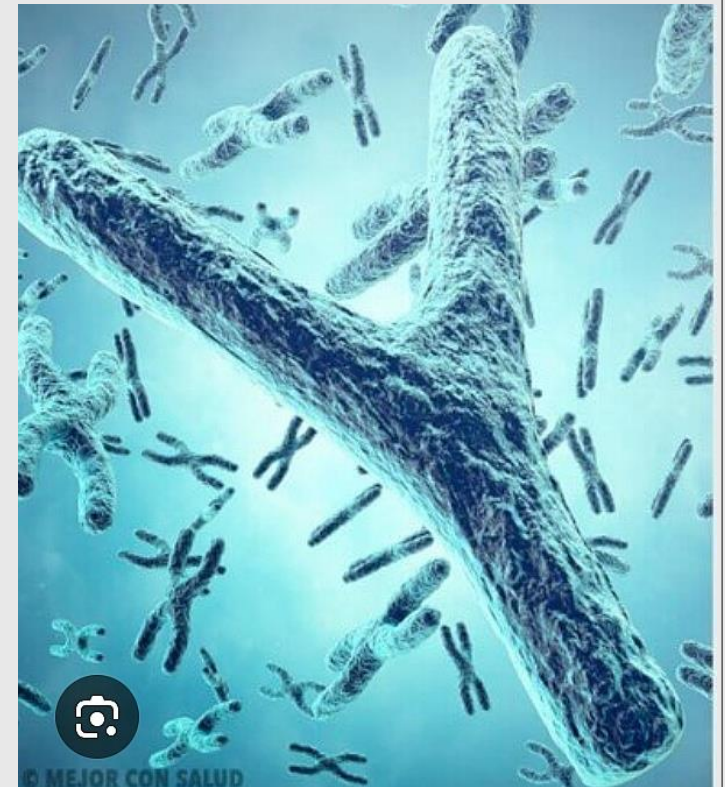
- Knaappiaateluus säilyi/säilyy vain isälinjan edustajilla?
- Perinteinen näkemys – muutoksia?
- Knaappisuvun isälinjan piirteitä? Onko niitä ja minkälaisia?
- Isälinjan Y-HAPLORYHMÄT (P.Pöllänen 2014)
- **Pihlhjerta N3**
- **Brandstaka J2**
- **Husgafvel I**
- JVu 2025 FamilyTreeen DNA serkkutesteissä Pihlhjerta-Brandstaka-Husgafvel-Peltola-Heikkilä miesserkkujen Haploryhmät: **N** (44 hlöä) ja **I** (24 hlöä) yht. =79 hlöä (2021-24)

Äitilinjan sukulinja ? saavuttiko knaappiaatelisen aseman?

- Lapsen syntymä "knaappi" ?(poika ja tyttö)
- Tärkeä tyttären sukuun tunnistamisessa, vrt. suvun piirteiden tunnistaminen 2000-l.
- Naisten rooli; wärdinna, rässiemäntä, vaimo, puoliso....
- Näkemyksiä rässiemännän äitilinjan merkityksestä, vain "lasten synnyttäjä" ja kasvattaja?
- Perinteinen näkemys? Muutoksia?
- Sukunimi miehen mukaan (velvollisuus)
- HAPLORYHMÄ mtDNA ?? **H, U** (JVU 2024)

Esim. Isälinja Mårten Mårtensson Pihlhjerta-Tepponen 1709-73 Husula
 (vmo Eva) piirros koottu sukuluettelosta Nils Rolandsson 2000 jvu, (kuva www-sivut)

Knaappisuvut ja Y Haplosukupuut

Pihlhjerta N3 Brandstaka J2 Husgafvel I

P.Pöllänen 2014

JVU 2025 FamilyTreeen DNA serkkutesteissä Pihlhjerta-Brandstaka-Husgafvel-Peltola-Heikkilä miesserkkujen Haploryhmät: **N** (44 hlöä) ja **I** (24 hlöä) yht. =79 hlöä

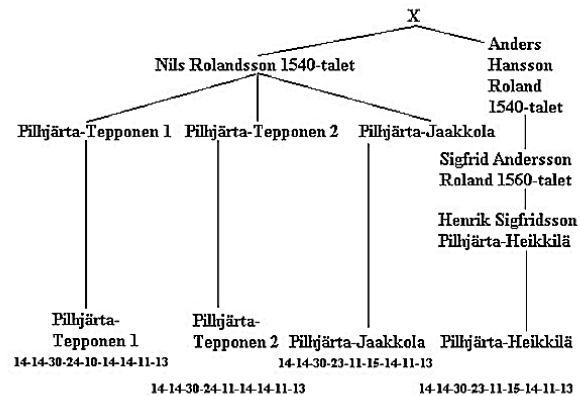
Vehkalahden kolmen knaappisuvun vaakunat

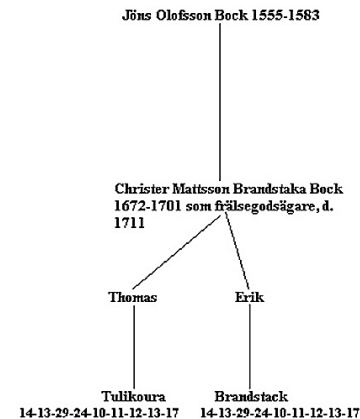
Tabell 6: Y-kromosomens modalhaplotyper av Veckelax kvarblivna knapesläkter.

	19	389 I	389 II	390	391	392	393	385 A	385 B	437	438	439
B	14	13	29	24	10	11	12	13	17	15	9	12
H	17	12	28	22	10	11	13	13	14	16	10	11
P	14	14	30	23	11	15	14	11	13	14	9	10

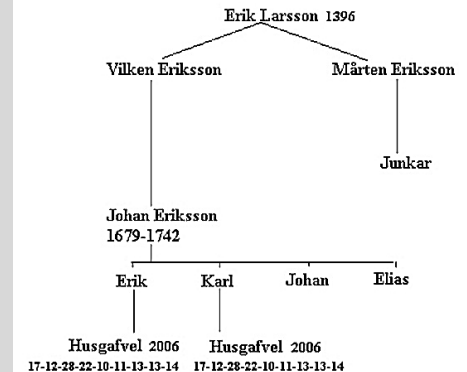
B = Brandstake, haplogrupp J2³⁰⁷⁶. H = Husgafvel, haplogrupp I³⁰⁷⁷. P = Pihljärta, haplogrupp N3³⁰⁷⁸. Dys loci på den första raden.

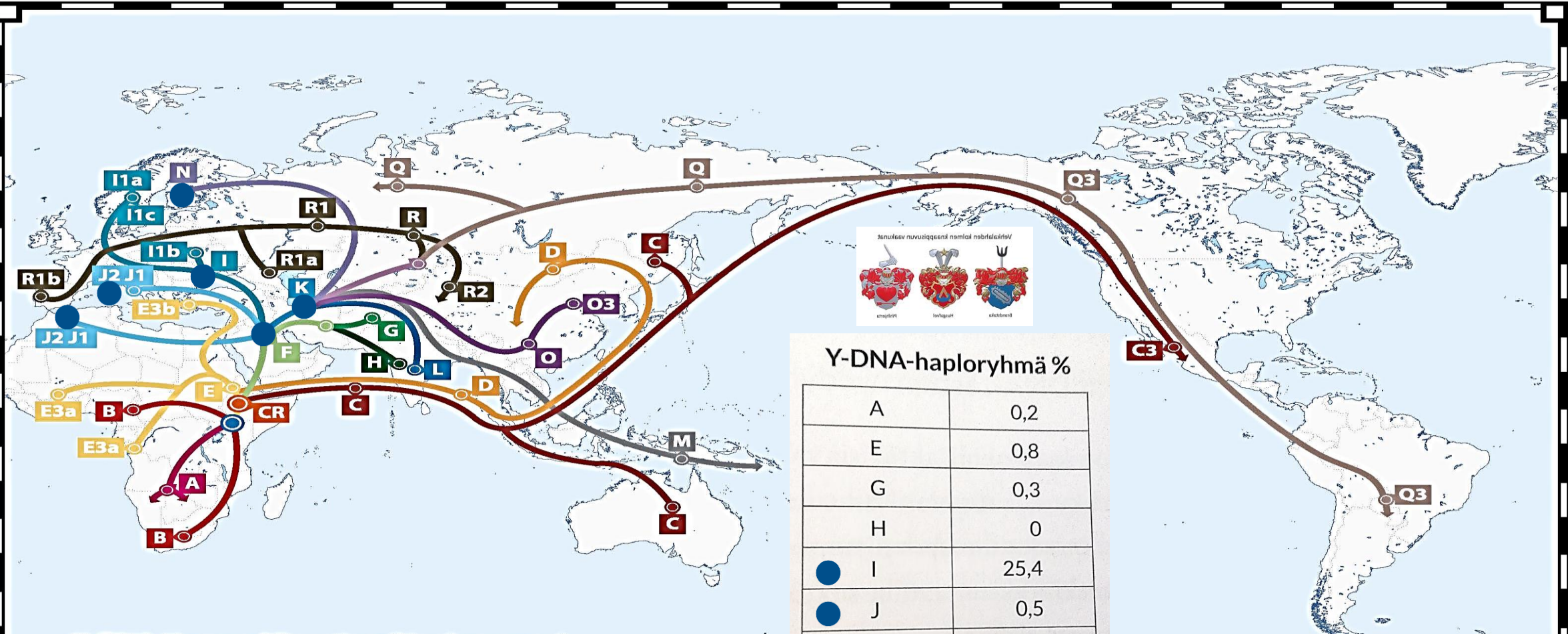
c) Pihljärta-släktternans grenar och deras Y-haplotyper.

a) Brandstake-släktens grenar och deras Y-haplotyper.

b) Husgafvel-släktens grenar och deras Y-haplotyper¹³⁰.

Y-DNA Human Migration (Haplogroups)

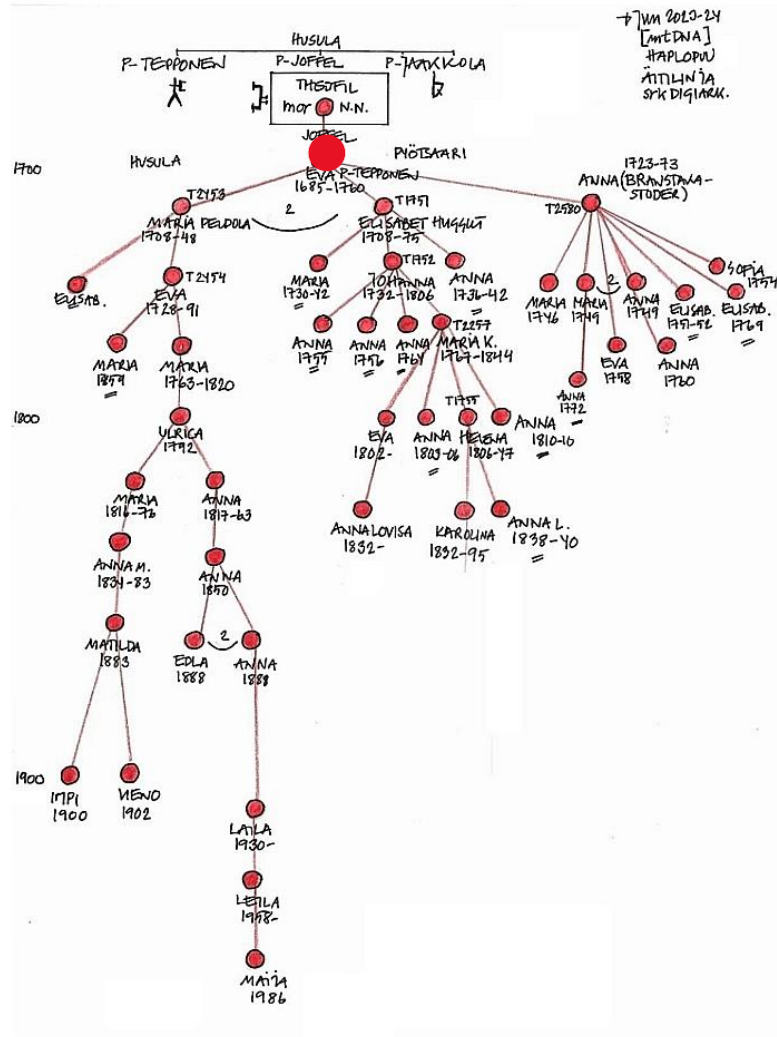
Thousands of Years Ago

A	60	I	25	O	35
B	50	J1	25	O3	10
CR	50	J2	20	P	35
D	50	G	20	Q	20
C	50	H	30	Q3	10
E	50	K	40	R	13,2
E3a	20	L	30	R1	30
E3b	30	M	10	R1a	10
F	45	N	10	R1b	25

Y-DNA-haploryhmä %

A	0,2
E	0,8
G	0,3
H	0
I	25,4
J	0,5
N	59,3
Q	0,2
R	13,2
T	0,1
	100

Knaappien perilliset

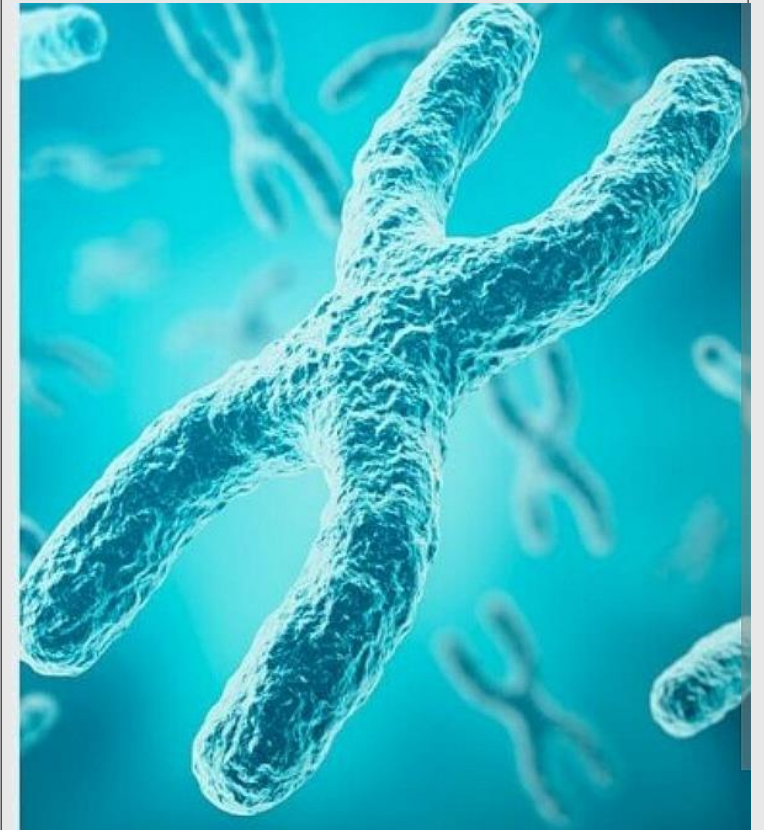
Kuva 149 ÄITILINJAN SUKUPUU (tekijä JVU 2023-24).

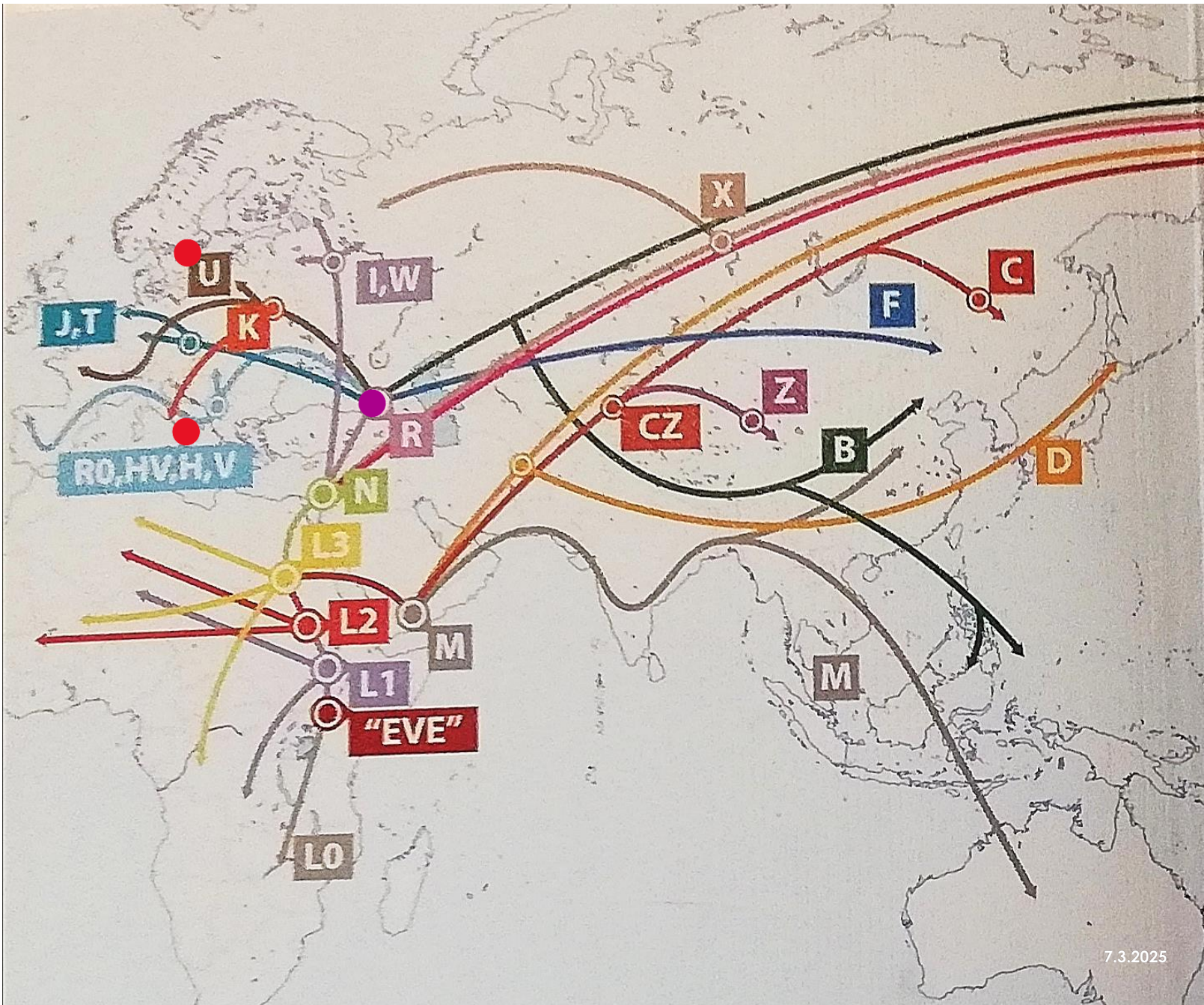
Äitilinjän sukupuu

Esim. rälssiemäntä

Eva Mårtensdr Pihlhjerta- Tepponen 1685-1760 Huggut

piirros koottu srk digiarkisto JVU
Knaappisuvun äitilinjän keskitetty DNA
geenitestaus puuttuu (kuva www)

7.3.2025

Äitilinjän mtDNA Haploryhmä ?

Punaiset pallot mtDNA-testin vertailuserkkujen haploryhmiä (haku suvun sukunimillä) JVU 2025 FT: **H** 33 hlöä **U** 26 hlöä muut: **J, I, T** 16hlöä? Mm. Mirja Joffel Haploryhmä H1 (GER)

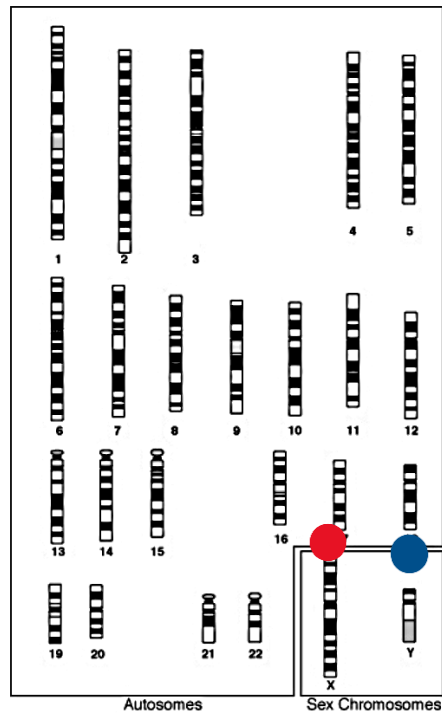
mtDNA-haploryhmä %

hg	%
A	0,1
B	0,1
C	0,1
D	0,5
G	0,1
HV & H	44,5
I	2,2
J	6
K	4,8
L	0,2
M	0,1
N	0,2
R	0,4
T	6,1
U	23,6
V	5,4
W	3,4
X	1,6
Z	0,6
	100

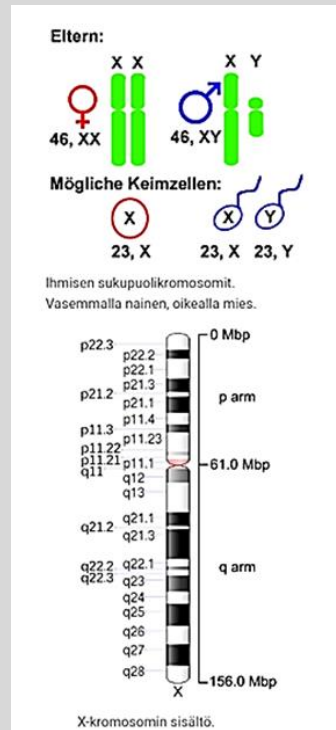
Miten suvun geneistä saisi tietoa, mitkä geenit ovat periytyneet?

DNA-testi selvittää geeniperimän ja geenisukulaiset (miehet saavat isän ja äidin geeniperimän, naiset vain äitilinjan)

Ihmisen kromosomit (22+1)

Autosomit ja sukupuolikromosomit

DNA ja geenitikkaat

Ahti Kurrin DNA-kotisivut

“DNA-tikkaat” muodostuvat 4 emäksen kombinaatioista

adeniini A tyymiini T
 guaniini G sytoosi C

Emäsparit (“kirjaimet”) toistuvat geenissä x kertaa
 esim.
 ATATATATATAT
 = 7 toistoa

Kromosomi, DNA, geeni ja mutaatio | dna-sukututkimus

Tekijänoikeudet saattavat rajoittaa kuvan käyttöä. Lisätietoja

Silryy >

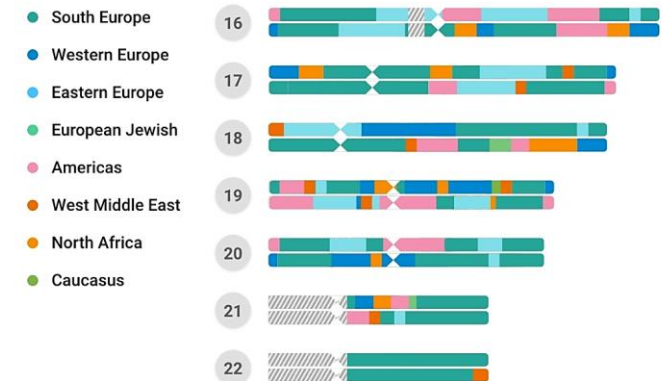
Kromosomianalyysi Family Tree

EXPLORE YOUR GENETIC HISTORY

Chromosome Painting

Another way to explore your myOrigins® results— the Chromosome Painter uses colors representing the populations in your myOrigins® results to paint segments of your genome.

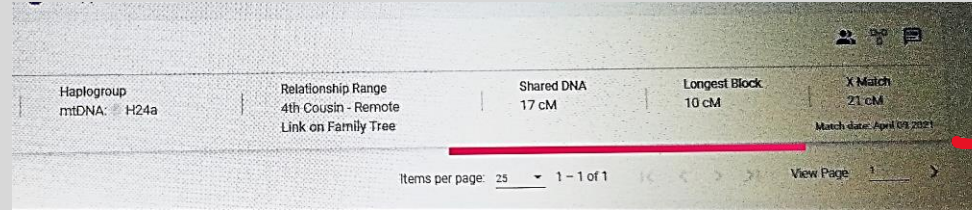
This exciting tool goes beyond telling you your percentages by revealing where each DNA segment in your ancestry comes from.

Kromosomianalyysi

J. Vainio-Utriainen 2025; DNA geenitesti 2019 Family Tree Haploryhmä X2b
 Geenisukulaisia mm. Jaakkola, Brandstaka, Husgafvel ja uuden sukunimen muunnokset

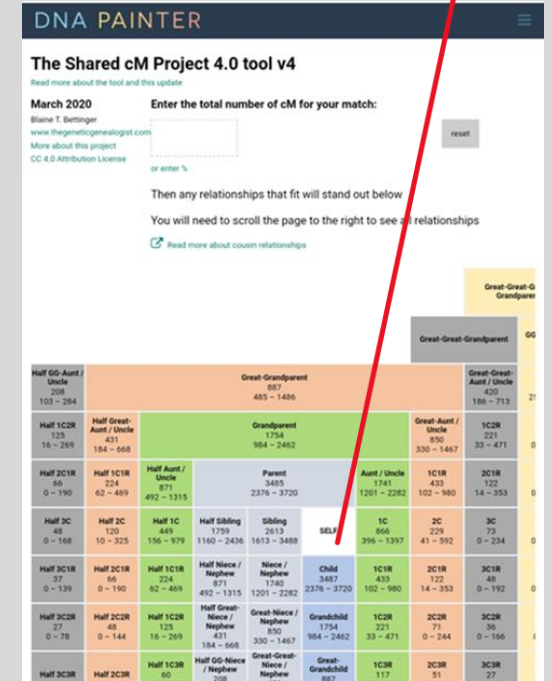
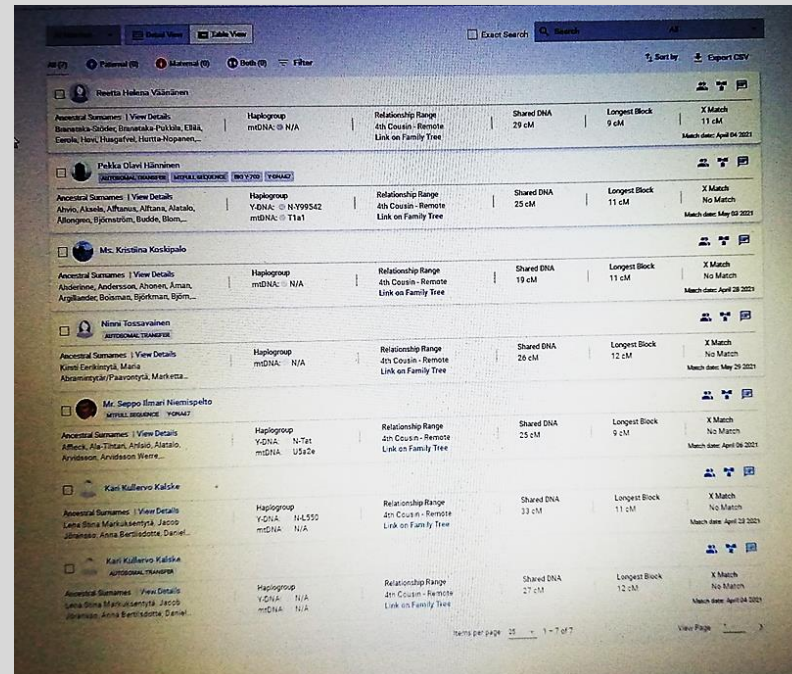
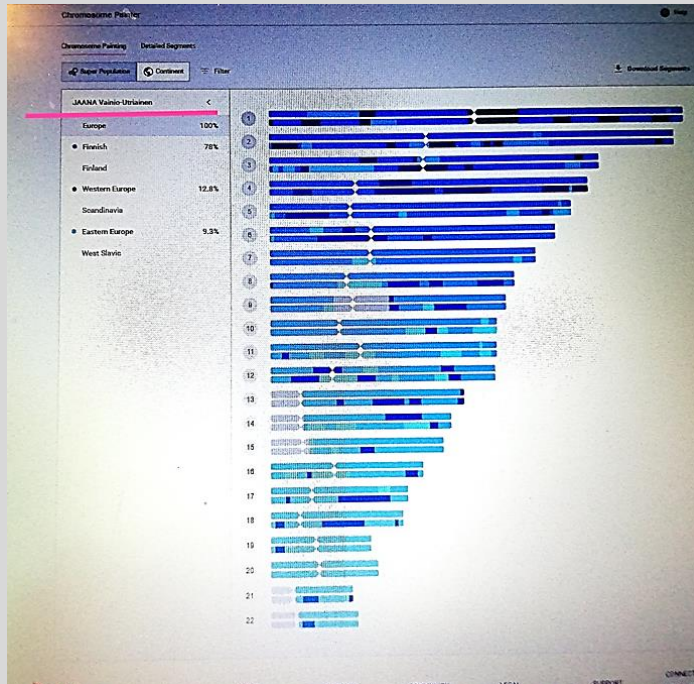
Geeniperimä (vas), vertaileva kromosomikartta (kesk) ja kromosomianalysilaskin (oik, DNA painter) FT

32 shared cm DNA

16 cM longest block

X match 10 cM

7.3.2025

KIITOS OSALLISTUMISESTA

8.3.2025 Jaana Vainio-Utriainen fil.tri